



# Limburgse pruimenvlaai

Dat bloemen voor een Repper of het meenemen van het fotoalbum uit de boedel geen probleem opleverden in het licht van de mogelijkheid om nog beneficiair te kunnen aanvaarden, wisten we al. Dat gold ook voor een eenvoudig etentje in het erfrechtelijke bedevaartsoord de 'Koperen pan' te Delft voor een bedrag ter grootte van het griffierecht voor beneficiare aanvaarding. De klemtoon lag immers niet op de culinaire kant van het verhaal, maar op het regelen van de begrafenis. En begraven dat mag altijd zegt een eeuwenoud erfrechtelijk beginsel, dat is echt nog geen zuiver aanvaarden. Vergeet ook niet dat de koelkast van de overledene leeg was en met een lege maag kun je toch geen begrafenis regelen. Uiteraard mogen we de inboedel en de kaptafel van Tante Eugenie die in het verpleegtehuis verbleef weggooien als er geen student te vinden is die deze mooie erfrechtelijke prullaria dankbaar voor op zijn studentenkamertje in ontvangst wenst te nemen.

Dat het al dan niet zuiver aanvaarden van een nalatenschap de gemoederen nog steeds behoorlijk blijft bezighouden, blijkt uit het feit dat de Hoge Raad onlangs, HR 29 oktober 2021, ECLI:NL:HR:2021:1600 weer eens geroepen werd om te oordelen over een erfrechtelijk tafereel waar wellicht al van de nalatenschap gesnoept was. De gevolgen kunnen groot zijn, want in het erfrecht geldt, zoals bekend, bij al te spontane gulzigheid niet alleen de lusten maar ook de lasten van de nalatenschap. Een zuiver aanvaard hebbende erfgenaam betaalt het gelag. Wat was het geval. Een erfgenaam heeft de kamer van moeder in

het verzorgingstehuis ontruimd en de inboedel afgevoerd. Ten laste van de ervenrekening is (in opdracht van moeder) een doos gebak van ruim € 30 gegeven aan het personeel van het verzorgingstehuis dat moeder verzorgde en cadeaubonnen ter waarde van € 150 aan de alfahulp. Bij lezing van het arrest vroeg ik me wel af, nu de term gebakje in de wat chiquere Haagse notariële wereld beladen is, of gebakje niet taartje moet zijn? Laat ik, gelet op het feit dat in een eerdere procesfase de rechtbank Limburg ook iets van deze kwestie gevonden heeft dit dan maar praktisch oplossen door te spreken van 'Limburgse vlaoj' (vertaald in het Nederlands als vla of vlaai). Zeker nu cadeaubonnen ook niet echt getuigen van erfrechtelijke warmte. Deze vorm van schenken heeft immers meer van de koude hand dan de warme hand, maar dat terzijde. Daar komt bij dat het eten van zwarte pruimenvlaai hoort bij de Limburgse koffietafel oftewel de enige echte begrafenisvlaai is en derhalve goed in de setting past.

De vrij vertaalde hamvraag luidt dan ook: levert het snoepen van de 'Limburgse vlaoj' een daad van zuivere aanvaarding op? De Hoge Raad is soepel, vernietigt het eerdere arrest en stuurt de kwestie naar een ander Hof. De gevleugelde woorden in dezen zijn in ieder geval als heer en meester over de goederen van de nalatenschap beschikken oftewel a contrario: er is geen sprake van zuivere aanvaarding indien de erfgenaam slechts daden van beheer verricht. Volgens mij is het feit dat men handelt in opdracht van moeder en niet als erfgenaam ook vrij snel aan te nemen aangezien een mens van nature geneigd is

om zoveel mogelijk in de geest van de overledene te handelen. Denk bijvoorbeeld aan een klein 'laatste' rondje aan de stamtafel van (en namens) de overledene. Toch ook geen daad van aanvaarding, maar slechts de vanzelfsprekende oerplicht van een bourgondiër als dienst ten behoeve van erflaters zielenheil.

De boodschap: ondanks dat een stukje 'Limburgse vlaoj' bij de koffietafel altijd mag, maar vooral ook zalig is, weet de Repper dat men het er erfrechtelijk niet op aan moet laten komen. Oftewel dat voorkomen beter is dan genezen en beneficiair aanvaarden als hoofdregel dus altijd verstandig is, tenzij men uiteraard verwerperwijs een generatie wil overslaan. Wat hebben we toch een praktische en menselijke Hoge Raad. Ze hebben wat mij betreft echt wel een 'stukske Limburgse vlaoj' verdiend.

En beste Reppers, vergeet nooit dat het doen van aangifte erfbelasting niet beschouwd wordt als een daad van aanvaarding, art. 71 lid 2 SW. Maar ook niet dat er onder omstandigheden fiscaal al een soort van automatisch ingebouwde beneficiare aanvaarding bestaat en wel in art. 48 Invorderingswet. Dat weten jullie echt wel en ontspan...oftewel neem liever een lekker stukje Limburgse pruimenvlaai. Wie kent ook de bijbehorende klanken nog? Proemenvlaai, Janse Bagge Band (1984).

*Prof. mr. dr. Bernard M.E.M. Schols is hoogleraar aan de Radboud Universiteit Nijmegen en partner ScholsBurgerhartSchols Estate planning*